

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1742
Toplantı Tarihi/Sayısı : 15.2.2023/26
Karar Numarası : 2023/131
Başvuran : K. A.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın başka ceza infaz kurumuna nakil edilme talebine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, Kurumumuza 09.11.2022 tarih ve ... sayılı ile kayda alınan dilekçesiyle Bursa'da bulunan bir ceza infaz kurumuna naklinin yapılması talebiyle başvuruda bulunmuştur.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Anayasa'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir: "*Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.*"

4. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

5. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*özürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

6. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda Kurumun görev alanına girip girmediği yönünden de incelenir.*"

7. Aynı Yönetmelik'in "*Ön inceleme üzerine verilecek kararlar*" başlıklı 49'uncu maddesinin altıncı fıkrasına göre; "*Ön inceleme şartlarının bulunmadığının sonradan anlaşılması hâlinde de incelenemezlik, gerekçeli kabul edilmezlik veya gönderme kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın farklı ceza infaz kurumuna nakil talebi

konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

9. 29.12.2004 tarihli ve 25685 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 53’üncü maddesinin birinci fıkrasına göre; *“Hükümlüler, kendi istekleri veya toplu sevk, disiplin, asayiş ve güvenlik, hastalık, eğitim, öğretim, suç ve yargılama yeri nedenleriyle başka bir kuruma nakledilebilirler.”*

10. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in 3’üncü maddesine göre "Bakanlık, Adalet Bakanlığını; Genel Müdürlük, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü" ifade eder. Anılan Yönetmelik’in 127’nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre; *“Hükümlülerin nakil işlemleriyle ilgili esas ve usuller Bakanlık tarafından belirlenir.”*

11. 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin *“Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü”* başlıklı 43’üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi şu şekildedir: *“(1) Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır: (...) Hükümlü ve tutukluların sevk ve nakil işlerini yürütmek, (...)”*

12. Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu 70817034-010.06.01/2015-585 sayılı Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Genelgesi'nin 22’nci maddesinin beşinci fıkrasına göre; *“Ağır ceza Cumhuriyet başsavcılıkları, merkez ve bağlı ceza infaz kurumlarının birinden diğerine nakil olmak isteyen hükümlü ve hükümözlülerin taleplerini, kapasitesi, sınıfına uygun bulunması, mevcudu, asayiş durumu, güvenlik, aileye olan yakınlığı ve sosyal çevre gibi hususları göz önüne alarak, bu genelgede belirtilen esaslar dâhilinde, takdir ederek sonuçlandırarak, bu tür talepleri Bakanlığa göndermeyecektir. Ancak; hükümlülerin diğer ceza infaz kurumlarına nakil talepleri Bakanlık tarafından değerlendirilecektir.”*

13. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin (1) bendine göre Kurumun görevleri arasında *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak”* sayılmış, Kanun’un tanımları düzenleyen 2’nci maddesinde ise ulusal önleme mekanizmasının *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade ettiği belirtilmiştir. Böylece, Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi Kanun ile açıkça belirlenmiştir.

14. Nakil talepleri; 05.06.2015 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Genelgesi'nin 22’nci maddesinin beşinci fıkrası ile 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 43’üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi uyarınca Genel Müdürlükçe değerlendirilmektedir. (bkz. TİHEK'in 07.10.2022 tarihli ve 2022/499 sayılı kararı, § 19-22-23).

15. Ülke genelinde, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların; hastalık, disiplin, güvenlik, özellikle toplu nakiller ve tutukluların mahkeme nedeniyle yapılan nakilleri sonucu, ceza infaz kurumlarının kapasiteleri günden güne değişmektedir. Genel Müdürlük tarafından Kurumumuza iletilen yazılarda; nakil taleplerinin incelenmesinde kurumun kapasitesi, güvenliği ve hangi suç türüne ait odaların bulunduğu, kişilerin can güvenliğine ilişkin olarak, talepte bulunanın hasım olarak bildirdiği bir kişinin talep ettiği kurumda bulunup bulunmadığı gibi hususların göz önünde bulundurulduğu, bu nedenle her talebin uygun değerlendirilemediği, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin nakil talepleri Genel Müdürlüğe ulaştığı anda talep edilen kurumların kapasitelerinin o günkü veriler göz önüne alınarak değerlendirildiği ve verilerin günden güne değiştiği bildirilmektedir.

16. Kurumumuz tarafından anlık kapasite değişikliklerinin ve her başvuranın talep durumunun tespit edilmesi mümkün değildir. Başvuru dilekçesinde yer alan somut koşullar değerlendirildiğinde nakil talepli başvurunun Anayasa'nın 17'nci maddesi ile İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol uyarınca kötü muamele yasağı kapsamında ele alınabilecek bir başvuru olmadığı ve başvurunun ulusal önleme mekanizması kapsamında incelenemeyeceği sonucuna varılmıştır.

17. Bu kapsamda nakil talebine ilişkin başvurunun 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci ve 49'uncu maddeleri uyarınca inceleme şartlarını taşımaması sebebiyle **"kabul edilmez olduğu"** kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 15.02.2023 tarihinde, Saffet BALIN'ın karşı oyuyla, OY ÇOKLUĞUYLA, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye

TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU

23.02.2023

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : K. A.
Karar Numarası : 2023/131

6701 Sayılı Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin 1'inci fıkrasının (i) bendi "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek.*" hükmü uyarınca Ulusal Önleme Mekanizması kapsamında Kuruma yapılan başvuruların alınıp konunun araştırılarak karara bağlanması gerekmektedir.

İlgili başvuru, Kanun'un kapsamında olmasına rağmen, Kanun'a aykırı bir şekilde herhangi bir inceleme ve araştırma yapılmaksızın nakil talepli bütün başvurular "**Kabul Edilmez**" başvuru olarak değerlendirilmiştir. Böylelikle Kurumumuzun her türlü altyapı ve personel imkanlarına rağmen Kanun'la Kuruma verilen görevin keyfi bir şekilde yerine getirilmediği anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla sayın çoğunluğun kararına katılmıyorum.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres: Yüksel Cad. No:23 06650 Bakanlıklar-ANKARA

Bilgi İçin :

Telefon No : 4227800

Fax No : 4227899

e-Posta :

İnternet Adresi : <http://www.tih.gov.tr/>

Dahili No:

Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr